

Davacı : Procter & Gamble Tüketim Malları A.Ş.

Vekilleri : Av. Yücel Kıran, Av.Özge Karageyik
Eski Üsküdar Cad. Nora Center
81090 İçerenköy/İSTANBUL

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok
06530 Bilkent/ANKARA

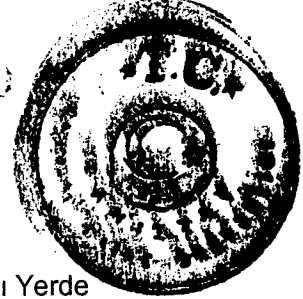
Vekili : Av.Meltem Türkoğlu (Özbaysal) Aynı Yerde

İstemin Özeti : Davacı şirketin distribütörlük sözleşmelerinde yer alan hükümlerle, 1997 ve 1998 yıllarında distribütörlerinin yeniden satış fiyatını belirlediğinden bahisle 4054 sayılı Yasanın "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma Uyumlu Eylem ve Kararlar" Başlıklı 4.maddesine aykırı davrandığı gerekçesiyle, anılan Yasanın 16.maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulunun 24.11.1999 tarih ve 99-53/575-365 sayılı kararının davacıya ilişkin bölümünün; şirketlerinin rekabeti bozan, engelleyen, kısıtlayan bu amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran ya da doğurabilecek nitelikte sözleşme ve uygulamaları olmadığı, kullanılan fiyat listelerinin yeniden satış fiyatlarını değil şirketlerinin satış fiyatlarını yansıttığı, sözleşmede yer alan hükmün rekabetin engellenmesine yönelik davranışları ve fiyatın yapay yolla oluşmasını engellemek amacıyla düzenlendiği, fiyat istikrarının sağlanması ile yeniden satış fiyatının belirlenmesinin ayrı ayrı şeyler olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Soruşturma döneminde elde edilen bulgu ve belgelerden görüleceği üzere davacının distribütörleriyle aktettiği sözleşmelerde öngörülen distribütörlerin ürün takası yapmalarını veya nakit ihtiyaçlarını karşılamak için fiyatlarını düşürmelerini yada maliyetine veya zararına satış yapmalarını yasaklayan hükümleriyle dolaylı olarak distribütörlerin satış fiyatlarını belirlediği, bu fiyatlara uyup uymadıklarını düzenli olarak denetlediği, uyulmaması halinde yaptırım uygulanmasının fiyatların tavsiye niteliğinde olmadığına açık bir göstergesi olduğu, bu yönüyle ihlalin 4054 sayılı Yasanın 16.maddesi kapsamında açık ihlal oluşturduğu ispatlandığından, para cezası verilmesine ilişkin işlemin hukuka uygun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

D.Tetkik Hakimi : Demet Ünal

Düşüncesi : Dava dosyası ve eki soruşturma raporundan, distribütör ile yaptığı sözleşme hükmü ve bu sözleşme hükmüne dayalı uygulamalarıyla ürünlerin yeniden satış fiyatlarını tespit ettiği anlaşılan davacı şirket hakkında 4054 sayılı Yasanın 4/a-b maddesinin ihlalden dolayı aynı Yasanın 16.maddesi uyarınca para cezası verilmesi işleminde hukuka aykırılık bulunmadığından davanın reddi gerektiği düşünülmüştür.

Danıştay Savcısı _____ : Emin Celalettin Özkan

Düşüncesi _____ : Dava, davacı şirketin distribütörlerinin satış fiyatları belirlediğinden bahisle 4054 sayılı Yasa'nın 16. maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 24.11.1999 tarih ve 99-53/575-365 sayılı kararının davacıya ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunun "Rekabeti Sınırlama, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesinin ilk fıkrasında, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran ya da doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu hükme bağlandıktan sonra, bu hallerin neler olduğu madde devamında yer alan (a),(b),(c),(d),(e) ve (f) bentlerinde düzenlenmiştir.

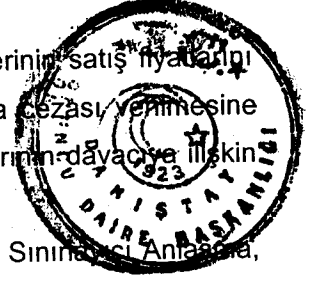
Aynı Yasa'nın "Para Cezaları" başlıklı 16. maddesinin ikinci fıkrasında 4. maddede yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul kararı ile sabit olanlara, bir yıl önceki mali yıl sonunda oluşan ve kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin yüzde onuna kadar para cezası verileceği, son fıkrasında ise, süresi içerisinde bildirilmiş anlaşma ve kararlara bu kanun hükümlerini açık biçimde ihlal etmemeleri durumunda Kurulun vereceği nihai karara kadar geçecek süre için para cezası uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

İstanbul Gıda Toptancı Tüccarları Derneği'nin davacının gıda ve gıda dışı tüketim mallarında arz boykotu uyguladığı, dağıtıcılarına belirli bölgelerde tek satıcılık imtiyazı tanıdığı, dağıtıcılarına fiyat empoze ettiği, ikincil tedarik kaynaklarını ortadan kaldırdığı yolundaki şikayeti üzerine Rekabet Kurumunca soruşturma başlatılmış ve yapılan inceleme sonucunda davacının eylemlerinin 4054 sayılı Yasayı ihlal ettiği gerekçesiyle dava konusu karar tesis edilmiştir.

Davacı şirket, çağdaş bir satış sistemi uyguladıklarını, sözleşmelerinde yeniden satış fiyatını belirlemediklerini, distribütörlerin yapay fiyat oluşumlarının engellendiğini öne sürmektedir.

Dava dosyası ile eki soruşturma raporu ve belgeler ile Kurul kararının incelenmesinden; davacının distribütörleriyle imzaladığı sözleşmelerde yer alan, distribütörlerin ürün takası yapmalarını veya nakit ihtiyaçlarını karşılamak için fiyat düşürmelerini ya da maliyetine veya zararına satış yapmalarını engelleyen hükümlerle, distribütörlerin minimum satış fiyatlarının davacı şirket tarafından belirlendiği, bu durumun 4054 sayılı Yasanın 4.maddesinin ihlali sonucunu yarattığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, ürünlerin yeniden satış fiyatlarını belirlediği soruşturma raporu ile saptanan davacıya, 4054 sayılı Yasa'nın 16.maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin kararda hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/908
Karar No : 2003/4067

4054 sayılı Yasa'nın 16. maddesinin ikinci fıkrasında, bu Kanunun 4. ve 6. maddelerinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul kararı ile sabit olanlara bir yıl önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirin yüzde onuna kadar para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

19.11.1997 tarihli dilekçe üzerine davacı şirket hakkında ön araştırma yapılmasına karar verildiği dikkate alındığında, bir başka deyişle, davacı şirketin yasaklanmış davranışlarının 1997 yılında gerçekleşmiş olması nedeniyle cezanın hesabında bundan önceki yıl olan 1996 yılı gayrisafi geliri esas alınması gerekirken bu hususa uyulmaksızın verilen cezada hukuka uyarlık görülmemiştir.

Belirtilen nedenlerle, dava konusu kurul kararının para cezası uygulanmasına ilişkin kısmının iptali, diğer kısımlarına yönelik davanın ise reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince duruşma için önceden belirlenen 21.10.2003 tarihinde davacı vekili Av.Yücel Kıran ile davalı idareyi temsilen Av.Meltem Türkoğlu'nun (Özbaysal) geldiği, Danıştay Savcısının hazır olduğu görülerek açık duruşmaya başlanıp, davacı ve davalı idare vekillerine ayrı ayrı usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra duruşmaya son verilerek dava dosyası incelenip, gereği görüldü.

Dava, davacı şirketin distribütörlük sözleşmelerinde yer alan ve soruşturma döneminde tespit edilen uygulamaların distribütörlerin yeniden satış fiyatını belirlediğinden bahisle 4054 sayılı Yasanın "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4.maddesine aykırı davrandığı gerekçesiyle anılan Yasanın 16.maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 24.11.1999 tarih ve 99/53/575 - 365 sayılı kararının davacıya ilişkin bölümünün iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 27. maddesinin (a) bendinde, bu Kanunda yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemler hakkında, başvuru üzerine veya resen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanunda düzenlenen hükümlerin ihlal edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlallere son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara idari para cezaları uygulamak Rekabet Kurulunun görevleri arasında sayılmış olup, anılan Yasanın "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4.maddesinin birinci fıkrasında "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır" hükmüne yer verildikten sonra anılan fıkranın (a) bendinde, mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi halinin birinci fıkra kapsamına giren hallerden olduğu belirlenmiştir. 4054 sayılı Yasanın 16.maddesinin ikinci

fıkrasında, Bu Kanunun 4'üncü ve 6'ncı maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul kararı ile sabit olanlara iki yüz milyon liradan aşağı olmamak üzere, ceza verilecek teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birliği ve/veya bu birliklerin üyelerinin bir yıl önceki mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirin yüzde onuna kadar para cezası verileceği öngörülmüş olup, anılan maddenin son fıkrasında, süresi içinde bildirilmiş anlaşma ve kararlara Kanunun hükümlerini açık bir biçimde ihlal etmemeleri durumunda Kurulun vereceği nihai karara kadar geçecek süre için para cezası uygulanmaz hükmüne yer verilmiştir.

4054 sayılı Yasanın 5.maddesinde, Kurulun, belirli şartların varlığı halinde ilgililerin talebi üzerine, teşebbüslerarası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4'üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebileceği belirtilirken anılan maddenin son fıkrasında, Kurulun birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği öngörülmüş, ayrıca anılan Yasanın 27/f maddesinde, bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak tebliğler çıkarmak ve gerekli düzenlemeleri yapmak Kurulun görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Belirtilen bu hükümler esas alınarak Rekabet Kurulunca çıkartılıp yürürlüğe konulan 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin 3.maddesinde grup muafiyeti kapsamına giren yükümlülükler arasında, Anlaşmada belirlenen bölge dışında anlaşma konusu mallarla ilgili olarak, müşteri aramama, şube açmama ve dağıtım deposu kurmama yükümlülüklerinden başka rekabet sınırlaması yüklenemeyeceği belirtilmiş olup, anılan tebliğin grup muafiyeti kapsamı dışında kalan koşullar ve yükümlüklerin belirlendiği 4/c maddesinde, Kullanıcının, anlaşma konusu malları anlaşmada belirtilen bölgede sadece tek elden dağıtıcısından elde edebilmesi ve anlaşmada belirlenen bölge dışında alternatif temin kaynaklarının olmaması halinde muafiyet hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Yukarıda belirtildiği üzere 4054 sayılı Yasanın 4.maddesinde rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar hukuka aykırı bulunarak yasaklanmış olup, bu kapsama giren hallerin özellikle neler olduğu sayılmış ve 16.madde hükmü ile de 4.maddede yasaklanmış davranışları gerçekleştirdikleri Kurul kararı ile tespit edilenlere para cezası verileceği düzenlenmiş; anılan maddenin son fıkrasında ise süresi içinde bildirilmiş anlaşma ve kararlara açık ihlalin olmaması halinde nihai karara kadar geçecek süre için para cezası uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır. Rekabete aykırı anlaşma 4.madde ile yasaklanmasına karşın 4054 sayılı yasanın 5.maddesi ile belirli şartların var olması halinde Kurul tarafından teşebbüsler arası anlaşmaların 4.madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulabileceği öngörülmüş olup; aynı maddenin son fıkrası ile grup muafiyeti tanınması ve muafiyetin şartlarının tebliğlerde düzenleneceği belirlenmiştir. Bu amaçla çıkarılan 1997/3 sayılı Tebliğle grup muafiyeti

kapsamına giren yükümlülükler ve grup muafiyeti kapsamı dışında kalan koşullar ve yükümlülükler tek tek sayılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, İstanbul Gıda Tüccarları Derneğinin (İGDOT), aralarında davacı şirketin de bulunduğu bazı şirketlere ilişkin olarak verdiği 19.11.1997 tarihli şikayet dilekçesinde; teşebbüslerin dayanarak gıda ve gıda dışı tüketim mallarına ilişkin İGDOT üyeleri aleyhine uyumlu eylem halinde arz bojkotu uyguladıklarının, Rami Piyasasında üyelerinin ürün tedarik etmelerine engel olmak suretiyle piyasa dışına çıkardıklarının, yapılan sözleşmelerle, ilgili bölgedeki tek distribütörden mal tedarik zorunluluğunun getirilerek ve komşu bölge distribütörlerinden satın alma yasağı uygulanarak ikincil tedarik kaynaklarının ortadan kaldırıldığı, üretici firmaların distribütörlerine fiyat empoze ettiklerinin, tüketici zararına pazarlamayı kısıtladıklarının ayrı ayrı ürünlerde hakim durumu kötüye kullandıklarının bildirilmesi üzerine davalı idarece soruşturma başlatıldığı, yapılan soruşturmada davacı şirketin 1997 ve 1998 yılı distribütörlük sözleşmesinin Genel hükümler başlıklı bölümünde "özel Müşteri EPG ürünlerinin satışında piyasada haksız rekabet oluşturan örnekleri verilen uygulamaları yapmamakla yükümlü olduğu, örneğin ürün takası yoluyla EPG Ürünlerinin Cari piyasa fiyatını düşüremeyeceği, nakit ihtiyacını karşılamak amacıyla ürünlerin fiyatını düşürerek finansman aracı olarak kullanılmayacağı, aylık satış hedeflerini gerçekleştirme için zararına veya maliyetine satış yaparak cari fiyatlarını bozmayacağı hükümleri ile distribütörlerin minimum satış fiyatlarının davacı şirket tarafından belirlendiği, 1997 yılı sözleşmelerinde düşük fiyatla ürün satmaları yasaklandığı gibi %9.5 oranındaki özel müşteri priminin ödenmesi koşulunun doğrudan veya dolaylı olarak piyasada EPG ürünlerinin fiyat istikrarını bozucu faaliyetlerde bulunulmaması kriterine uyulması şartına bağlandığı, soruşturma döneminde bazı distribütörlerin yetkililerinin açıklamasında davacı şirketin göndermiş olduğu liste fiyatlarının kendi satış fiyatları olduğunu karışıklık yaratmaması için farklı fiyatlarla satışın davacı şirket tarafından istenmediği, davacı şirketin distribütörlerin yanısıra marketlerinde satış fiyatlarını belirleme çabasında olduğu, 1.grup satış yöneticisinin 2.7.1998 tarihinde Aktif A.Ş.'ne gönderdiği yazıdan "Prima Bayb Dry" ürününün fiyatının davacı şirket tarafından düşürüldüğü, bu fiyat indiriminin piyasaya yansıtılması amacıyla yeniden satıcılara baskı uygulandığının anlaşıldığı, Tansaş'ın 1998 yılı koşullarını düzenleyen sözleşme hükümlerinden de satış fiyatlarının davacı şirket tarafından belirlendiğinin görüldüğü buna göre yeniden satış fiyatının belirlenmesi bakımından ihlalin var olduğuna ve açık ihlal olduğuna karar verilerek 4054 sayılı Yasanın 16/2 maddesi uyarınca para cezası uygulanmasına ilişkin dava konusu 24.11.2000 tarih ve 99-53/575-365 sayılı Rekabet Kurulu kararının verildiği görülmektedir.

Dava dosyası ve eki soruşturma raporunun incelenmesinden, davacı şirketin distribütör ile yaptığı Sözleşmenin 3.maddesinde yer alan hükmün, yeniden satış fiyatı belirlemek niteliği taşıdığı açık olup, bu durumun 4054 sayılı Yasanın 4. maddesi "a" bendinde

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/908
Karar No : 2003/4067

yer alan, mal veya hizmetlerin alım yada satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi nedeniyle açık bir ihlal niteliğini taşıdığı, ayrıca davacı şirket yöneticilerinin distribütör ve distribütörlerle yaptığı yazışmalar ve uygulamalarla ürünlerin yeniden satış fiyatlarını tespit etmelerinin, anılan Yasanın 4.maddenin (a) bendinde yer alan, hükmün açık ihlali sonucunu doğurduğu anlaşılmaktadır.

Davacı şirkete para cezası verilmesine neden olan yeniden satış fiyatının tespiti eylemlerinin temelini oluşturan sözleşme hükmü ve bu hüküm esas alınarak yapılan uygulamalar ise yukarıda ilgili hükümleri açıklanan 97/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin Grup muafiyeti kapsamına giren yükümlülüklerin belirlendiği 3.maddesi kapsamına girmediği gibi grup muafiyeti kapsamı dışında kalan koşullar ve yükümlülüklerin belirlendiği 4.maddesi kapsamına girmesi nedeniyle muafiyetten yararlanması sözkonusu olamayacağından 4054 sayılı Yasanın 4.maddesinin açıkça ihlal edildiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bu durumda, distribütör ile yaptığı sözleşme hükmü ve bu hükme dayanarak yaptığı uygulamalarla ürünlerin yeniden satış fiyatlarını tespit ettiği soruşturma raporu ile belirlenen ve bu eylemleri grup muafiyetinden yararlanamayacak nitelikte olan davacıya, bu açık ihlaller nedeniyle 4054 sayılı Yasanın 16.maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu Kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

4054 sayılı Yasanın 16.maddesinin son fıkrasında süresi içinde bildirilmiş anlaşma ve kararlara, bu kanun hükümlerini açık bir biçimde ihal etmemeleri durumunda Kurulun vereceği nihai karara kadar geçecek süre için para cezası uygulanmayacağı öngörülmüş ise de, davacı şirketin ihallerinin açık ihlal olması nedeniyle ihlalin mevcut olduğu dönem için bu hükümden yararlandırılmamasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, 202.500.000.- TL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine 21.10.2003 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Zafer	Serap	Ali	Ahmet	Suna
KANTARCIOĞLU	AKSOYLU	ÖZTÜRK	BAŞPINAR	TÜRKOĞLU

ŞK/12.1.2004